

Steponas Kairys – Lietuvos Tarybos maištininkas, Nepriklausomybės akto kūrėjas

Anykščių Jono Biliūno gimnazijos komanda: Daumantas Žąsinas, Žiedė
Ovsiukaitė, Greta Avižaitė, Viktorija Banelytė, Kamilė Šližytė, Rugilė
Strazdaitė.

Kuruojantis mokytojas: Jūratė Musteikienė

Pasirinkome Steponą Kairį, nes jis yra mūsų kraštietis. Anykštėnai tuo didžiuojasi.

Norėdami kuo daugiau sužinoti apie šį iškilų žmogų, ieškojome informacijos, skaitėme knygas, straipsnius, dalinomės gautomis žiniomis.

Sužinojome:

- S. Kairys bičiuliavosi su Jonu Biliūnu.
- Turėjo net tris pavardes: Tumasonis, Kairys bei Kaminskas.
- Nepakluseš tėvams tapo ne kunigu, o inžinieriumi.
- Dėl maištingo būdo, pašalintas iš gimnazijos ir universiteto, tačiau sugebėjo baigti jį su pagyrimu.
- Japonologijos pradininkas Lietuvoje.
- Visada pasisakė už teisybę.
- Buvo dosnus, nesavanaudis.
- Už sutaupytus 8000 litų, gimtajame Užunvežio kaime pastatė mokyklą.
- Nazių okupacijos metais išgelbėjo žydų mergaitę. Už tai apdovanotas Pasaulio Teisuolio garbės vardu.

- Mūsų darbo tikslas: įsitikinti, kad S. Kairys ne tik pasirašė Vasario 16-oliktosios aktą, bet ir buvo vienas iš pagrindinių to teksto autorių, principingai gynė savo pažiūras.
- Įdomiausia, bet ir sunkiausia buvo dirbti su šaltiniais, Stepono Kairio rašytais tekstais.
- Dirbdami komandoje išmokome išklaudyti, dalintis informacija, reikšti savo nuomonę, ieškoti kompromisų, priimti sprendimus.

Apibendrinimas

Steponą Kairį galime laikyti vienu svarbiausių Vasario 16-osios autoriu.

Jis nuosekliai gynė nepriklausomos demokratinės respublikos idėją.

Valstybės pamatu Steponas Kairys laikė švietimą, kovojo už tautinių mažumų teises.

Stepono Kairio iškeltos idėjos – labai aktualios šiomis dienomis.

Steponas Kairys- Lietuvos Tarybos maištininkas, Nepriklausomybės akto kūrėjas

Kreipimesi į Lietuvos piliečius ir pilietes 1918 sausio 8 dieną, Steponas Kairys numatė, kad vykstant taikos deryboms tarp Vokietijos ir Rusijos, Lietuvai atsiranda reali galimybė tapti savarankiška, nepriklausoma valstybe. Tik tuomet, anot Kairio, susidarys reikiamos sąlygos „savo politiškam, kultūriškam ir socialiniam plėtojimui“.

Kuriant valstybę „būtina remtis 1917 metų Vilniaus konferencijos nutarimais, o valstybės pamatus nustatyti privalo demokratiškai išrinktas Steigiamasis seimas“. Ši idėja, Stepono Kairio teigimu, plačiau parėmė Lietuvos gyventojai ir užsienio lietuviai. Šio kreipimosi tekstas labai panašus į Vasario 16-osios Nepriklausomybės aktą. Darome išvadą, kad S. Kairys labai daug prisidėjo kuriant Lietuvos istorijai svarbų dokumentą, o gal netgi buvo jo autorius.

Steponas Kairys apie švietimo pertvarkos problemas

Ypač svarbiu atkurtos valstybės uždaviniu Steponas Kairys laikė švietimo pertvarką, kuri aktuali ir mūsų dienų Lietuvai.

„<Mūsų krašte gyveno įvairios kalbos žmonės – lietuviai, gudai, lenkai ir žydai. Kiekviena paminėtų tautų turi savo ypatybes ir ryšis jas apsaugoti ir aprūpinti kaip tik švietimo klausimą rišant.“

Pertvarkant švietimą Lietuvoje, S. Kairio nuomone, neišvengiamai kils problemų. Jų priežastis – Lietuvos daugiatautiškumas bei tautų susimaišymas.

Steponas Kairys apie švietimo pertvarkos problemas

„<Dalis Lietuvos gyventojų, ypač Vilniaus gubernijoje, sudaro dabar tautinį mišinį.<...>Daugelyje vietų žmonės nežino, kas jie per vieni, lenkai ar gudai.“

Susidariusią situaciją S. Kairys gretina su Babelio bokštu, nes „esama ištisų parapijų, kuriose tėvai tebekalba lietuviškai, vaikai ima kalbėti gudiškai ar lenkiškai.“ Dėl to kyla nesusipratimų, pykčio. Problemą galėtų išspręsti patys mišrių sričių gyventojai, bet „padėjėjai“ (manome, kad taip S. Kairys vadino politikus) kursto „pikčiausią tautinę kovą.“

Tautinius nesutarimus signataras laiko „opiausiu šiandienos šašu, kurį dar labiau augina laikraščiai, inteligentija ir net bažnyčia“.

Steponas Kairys apie švietimo pertvarkos problemas

Tautiniai ginčai, neapykanta, „tautos balsas“, S. Kairio įsitikinimu verčia žmones elgtis blogai, užsimirštant pagrindinį tikslą – valstybės nepriklausomybę ir demokratiją.

S. Kairys ragina stabdyti „įdūkusį nacionalizmą“, o neapykantą keisti bendražmogiškomis vertybėmis. Manome, kad šios S. Kairio idėjos – labai aktualios ir mūsų dienų Lietuvai.